

18/12 – V3

Nationaal Coördinator
Terrorisbestrijding en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Dep. Vertrouwelijk

Maatschappelijk Beeld en Uitvoeringstoets

Departementaal vertrouwelijk

NCTV

Maatschappelijk beeld – Naleving (DD: 10 december 2021)

Algemeen beeld

- Draagvlak voor basisregels geeft een wisselend beeld: voor 4 regels stijgt het draagvlak, voor 2 daalt het. Variatie in draagvlak tussen de gedragsregels neemt af.
- De naleving op mondkapjesplicht is significant gestegen. Uit de meting draagvlak basisregels RIVM komt dit naar voren, maar dit blijkt ook door het (gedaalde) aantal uitgedeelde boetes.
- Zowel doordeweeks als in het weekend zijn de trends voor sport, recreatie en horeca sterk dalend. Sinds de laatste maatregelen zijn deze locaties minder bezocht.
- Een groot deel van de ondernemers controleert goed op de CTB. Voor sportkantines, clubhuizen, buurtcentra, etc. Is dit lastiger. Gemeenten proberen deze clubs vooral te ondersteunen.

Draagvlak basisregels

- 4 gedragsregels zijn (statistisch gezien) gestegen sinds de vorige meting: 1) testen bij klachten, 2) vermijdt drukke plekken, 3) werkt thuis indien mogelijk en 4) houdt anderhalve meter afstand. Voor 2 maatregelen daalt het draagvlak. Variatie in draagvlak tussen de gedragsregels neemt af (RIVM)
- De grootste stijging hebben testen bij klachten en vermijden van drukke plekken met beide ongeveer 10 procentpunt. Thuiswerken (indien mogelijk) is gestegen met ongeveer 7 procentpunt (RIVM)
- 1 basisgedragsregel is statistisch significant gedaald. Dat is de ventilatie van de woning. Meer mensen geven ook aan moeite te hebben met het naleven van deze maatregel. Deze dalende trend is gaande sinds de buitentemperaturen zijn gaan dalen (RIVM)

Drukte in OV/Mondkapjesplicht

- De afgelopen weken lag het OV gebruik op ongeveer 64% t.o.v. 2019 (I&W).
- Vanaf week 48 is te zien dat het vanaf 17:00 uur rustiger is in het OV. In het weekend is om 17:00 uur een kleine piek te zien, waarna het weer rustiger wordt. De piek heeft waarschijnlijk te maken met de sluitingstijd van de horeca (I&W).
- De naleving is bij het dragen van een mondkapje in het openbaar vervoer het hoogst van alle gedragsregels. Het is tevens is de enige gedragsregel waarop wordt gehandhaafd (RIVM).
- Het aantal bekeuringen i.r.t. mondkapjesplicht is in week 48 meer dan gehalveerd t.o.v. week 47. Met name in het personenvervoer zijn significant minder bekeuringen uitgedeeld (Politie).

Thuiswerken/Vermijd drukte

- De trend in het aantal thuisblijvers is doordeweeks stijgend en laat in het weekend een licht stijgende trend zien (I&W).
- Sinds de herfstvakantie is de trend in verplaatsingen naar het onderwijs zowel doordeweeks als in het weekend dalend (I&W).
- Zowel doordeweeks als in het weekend zijn trends voor verplaatsingen om te winkelen dalend en verplaatsingen naar sport, horeca en recreatie sterk dalend (I&W).

Corona toegangsbewijs (CTB)/Sluitingstijden niet essentiële sectoren

- Controle op het CTB vindt wisselend plaats:
 - Een groot deel van de ondernemers controleert goed op het CTB, de controle op het CTB vindt echter niet altijd plaats in combinatie met de ID check.
 - Voor sportkantines, clubhuizen, buurtcentra, etc. is het lastiger om te controleren omdat zij afhankelijk zijn van vrijwilligers. Gemeenten proberen deze clubs vooral te ondersteunen bij het inrichten van de handhaving en er lijkt meer draagvlak te ontstaan om dit goed in te richten.
- Er komen meerdere signalen dat er (bijv. in plaats van of na horeca bezoek) nu privé feesten georganiseerd worden.
- Voor het niet controleren van het CTB worden voornamelijk officiële waarschuwingen uitgedeeld, afgelopen weken is er vaker opgetreden in de vorm van LOD's en in een enkel geval tot sluiting over gegaan.
- Vanuit handhaving wordt aangegeven dat de druk toe neemt. Aan de ene kant doordat er op meer maatregelen gehandhaafd wordt, aan de andere kant doordat er vaker feller en agressiever wordt gereageerd door mensen.
- Uit het kwalitatieve beeld van de Veiligheidsregio's blijkt dat er relatief veel wordt gewaarschuwd op het niet naleven van de sluitingstijd van 17:00 door de horeca. Daarbij zijn verschillen tussen de regio's.

Reizen (internationaal)

- Het grensverkeer met België en Duitsland vertoont een dalende trend (I&W).
- Het aantal vluchten via Nederlandse luchthavens vertoont een licht dalende trend. Het niveau ligt de laatste weken gemiddeld rond ongeveer 75% ten opzichte van 2019 in dezelfde periode (I&W).

De highlights zijn tot stand gekomen door samenwerking tussen de Veiligheidsregio's, Koninklijke Marechaussee, Ministerie IenW, het RIVM, Parkmobile, ING, het NCTV en het LOT-C. Voor meer informatie: 312@ifv.nl

Dep. Vertrouwelijk

Hoofdpijnen Sociaal Maatschappelijke en Economische Reflectie Trojka op maatregelen

Hoofdboodschap 1: 20% positieve gevallen is toe te wijzen aan scholen, dus 80% niet. Blijvende sluiting is niet proportioneel. Open het onderwijs direct na de kerstvakantie.

- Een sluiting van het onderwijs trekt een zware wissel op de mentale gezondheid van jongeren. Een kwart van de jongeren is psychisch ongezond (CBS).
- Afstandsonderwijs leidt tot leerachterstanden, bovenop de achterstanden die er al zijn. Ook vergroot het de kansengelijkheid: het effect is het grootst bij leerlingen met ouders met een laag of gemiddeld opleidingsniveau.
- Achterstanden tasten het verdienvermogen van leerlingen en Nederland als geheel aan.
- Een schoolsluiting gaat ten koste van de productiviteit van werkende ouders.
- De schade van een schoolsluiting slaat onevenredig neer bij jonge generaties, terwijl de baten ervan primair bij oude generaties neerslaan.

Hoofdboodschap 2: De schade van het volledig sluiten van sectoren is groot.

- Binnen- en buitensport mogelijk blijven maken is van groot belang voor de mentale en fysieke weerbaarheid van burgers. De psychische gesteldheid ligt op een historisch dieptepunt (CBS).
- Houd bibliotheken en buurthuizen indien mogelijk open. Deze plekken vervullen een belangrijke sociale functie in de buurt als sociaal vangnet, met name voor jongeren en kwetsbaren.
- Sluiting in de week voor kerst heeft grote impact op winkeliers en horeca, omdat zij in de laatste weken van het jaar veel omzet draaien. Het toestaan van winkelen op afspraak en click en collect is van belang om te voorkomen dat winkeliers met grote onverkoopte voorraden blijven zitten.
- Hoewel de impact van corona macro-economisch vooralsnog meevalt, is er onder de radar forse schade. De huidige dynamiek van sluitingen én steun is onhoudbaar. Het beslag op overheidsfinanciën van steunmaatregelen is zeer groot. Dit zal uiteindelijk ook moeten worden terugbetaald door jonge generaties. Door de steunpakketten worden ook niet-productieve bedrijven in leven gehouden, wat ten koste gaat van het langetermijnverdienvermogen van Nederland.

Hoofdboodschap 3: Maak scherpere keuzes in het vaccinatiebeleid. Het verhogen van de immuniteit via vaccinatie inclusief boosters blijft de structurele uitweg tegen overbelasting van de zorg en ingrijpende vrijheidsbeperkende maatregelen.

- Breng daarom op korte termijn de voor- en nadelen van varianten van vaccinatie- en boosterprikkel en -plichten in kaart.
- De SME-schade van sluitingen zijn gigantisch en een lockdown impliceert ook vergaande beperking van vrijheden.

Dep. Vertrouwelijk

Hoofdlijnen Sociaal Maatschappelijke Reflectie SCP op maatregelen

Sluiting scholen

- Er zijn veel zorgen over de gevolgen van de crisis voor jongeren en jongvolwassenen. De gezondheidsrisico's van het virus zijn voor hen tot nu toe lager gebleken dan voor oudere leeftijdsgroepen, maar de gevolgen van de genomen maatregelen blijken aanzienlijk, vooral waar het reeds bestaande leerachterstanden versterkt of waar de mindere kwaliteit van (praktijk)onderwijs de waarde van het diploma op de arbeidsmarkt aantast. Het is belangrijk dat jongeren, onderwijzend personeel en ouders steun krijgen bij hun zorgen of mentale klachten.
- Tegelijkertijd zijn er ook zorgen onder docenten, ouders en sommige leerlingen zelf vanwege het hoge aantal besmettingen onder kinderen.
- Veel maatregelen grepen in op de kern van het sociale leven van jongeren, terwijl contacten met leeftijdsgenoten juist voor hen belangrijk zijn vanwege de ontwikkeling van hun identiteit. De afname in het psychisch welbevinden en toename van enige tot sterke eenzaamheidsgevoelens was bij jongeren en jongvolwassenen het grootst. We verwachten dat nieuwe forse beperkingen een versterkt negatief effect kunnen hebben, omdat de effecten van eerdere maatregelen nog niet geheel zijn hersteld.
- Ook liep een deel van de scholieren en studenten onderwijsvertraging op. Een deel van hen zal deze vertraging vermoedelijk met extra inspanningen weer in kunnen halen. De vertraging is echter het grootst voor degenen die al voor de pandemie op een achterstand stonden. Voor hen betekent dit een verdieping van de achterstanden die er al waren en die zijn niet zomaar in te lopen.
- (Gedeeltelijke) sluiting van het onderwijs kan ervoor zorgen dat de recente inspanningen om vertragingen en achterstanden in te lopen in korte tijd weer teniet worden gedaan of dat zij weer groter worden. Het is aan te bevelen dat zwaar te laten wegen, in het belang van jongeren, maar ook om te voorkomen dat de inmiddels toegekende steungelden in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs (8,5 miljard euro) geen of slechts een beperkt effect zullen opleveren.

Sluiting overige sectoren / lockdown

- Hoe restrictiever het pakket aan maatregelen, hoe zwaarder de lockdown, en hoe langer dit voortduurt, hoe lager het (gemiddeld) psychisch welbevinden van burgers en hoe hoger de (gemiddelde) gevoelens van eenzaamheid. Langdurige eenzaamheid kan leiden tot psychische klachten.
- Het is te verwachten dat de mensen die het hardst zijn geraakt door de crisis in de afgelopen anderhalve jaar, hiervan nog niet of onvoldoende zijn hersteld. Verdere negatieve gevolgen en ervaringen komen daar dus bovenop.
- De coronacrisis laat zien dat de bestrijding van het virus en de maatregelen die worden getroffen ook leiden tot crisiseffecten op andere terreinen. Een meervoudige crisis als deze vereist dus een meervoudige aanpak met perspectief. Bij nieuwe uitbraken moeten zowel korte- als langetermijn maatschappelijke effecten van maatregelen meewegen in de besluitvorming.
- Daarbij is het niet alleen belangrijk om overbelasting van de zorg te voorkomen, maar om tevens

doorgang van andere cruciale sectoren en activiteiten zoals (fysiek) onderwijs zo goed mogelijk te borgen. Het is belangrijk om te voorkomen dat de negatieve gevolgen van maatregelen onevenredig neerlaan of stapelen bij bepaalde groepen. Eerdere lockdowns leren dat het invoeren van vergaande beperkende maatregelen gepaard moet gaan van flankerend beleid op die terreinen en ten aanzien van specifieke groepen.

- Het RIVM deed onderzoek naar de voorkeuren van mensen over mogelijke opschaling van maatregelen dit najaar. Volgens het RIVM volgen drie belangrijke principes uit de redeneringen van mensen: kies effectieve maatregelen, kies maatregelen die tot weinig negatieve (lange termijn) effecten leiden en kies generieke maatregelen i.p.v. maatregelen die een specifieke groep of gebied raken.
- De gevolgen van de maatregelen kunnen wel groter zijn voor specifieke groepen. Daarom adviseert het SCP om gericht flankerend beleid te voeren en om daarbij lokale partners (gemeenten, instellingen, bedrijven, sociaal domein) te steunen om op een verantwoorde manier werk, voorzieningen of hulp zoveel mogelijk overeind te houden. Voor aanbevelingen en goede praktijken op dit gebied verwijzen we naar de advisering door de Raad voor de Volksgezondheid en Samenleving en de rapportages van onder meer de Commissie Halsema (2020) en de VNG-Commissie Depla (2021).
- Eerdere lockdowns hebben geleerd dat je flankerende maatregelen meteen moet nemen en niet pas nadat al te grote schade is aangericht op sociaal en mentaal gebied (zoals leerachterstanden; druk op huishoudens; isolement van jongeren en ouderen; mentale klachten door wegvallen uitlaatkleppen als sport en uitgaan etc.).
- Het SCP wijst er tevens op dat bij eerdere lockdowns een gezamenlijke dreiging werd ervaren in het rondwaren van het coronavirus. Die dreiging wordt momenteel door een deel van de bevolking in mindere mate ervaren (o.a. vanwege de vaccinatiegraad). Dit zet de naleving van maatregelen onder druk, maar kan ook de wrijving in de samenleving doen toenemen. In combinatie met in eerdere adviezen gesignaleerde stigmatisering van groepen kunnen de sociale spanningen toenemen. We adviseren u hiermee terdege rekening te houden, zodat tegenstellingen niet onbedoeld worden aangewakkerd, en om in naleving en communicatie een duidelijke en voorspelbare overheid te zijn.
- We geven u tot slot mee dat bij veel onderwerpen, zoals bijvoorbeeld opvattingen over vaccinatieplicht of de mate waarin de overheid al dan niet strenger moet ingrijpen, de Nederlandse bevolking niet in twee kampen (voor of tegen) in te delen is. Er is een grote variëteit aan meningen, maar het is de meest scherpe tegenstelling die snel naar voren komt in het publieke debat. Veelal is er ook grote groep die in het midden zit. We verzoeken u daar in uw uitingen over polarisatie in de samenleving rekening mee te houden. Polarisatie veronderstelt twee tegenover elkaar staande groepen. De werkelijkheid zit ingewikkelder in elkaar dan dat. Woordkeuze doet ertoe.

Bron: Sociaal en Cultureel Planbureau

Dep. Vertrouwelijk

Hoofdlijnen Uitvoeringstoets

Dep. Vertrouwelijk

Hoofdpijnen Uitvoeringstoets: Uitvoering en Handhaving Rijk (I)

Effect in de samenleving vanwege de maatregelen zelf

- In een kerst-vakantieperiode zullen mensen op zoek willen naar ontspanning. De mogelijkheden daartoe bij een lockdown zijn zeer beperkt. Ervaring leert: grote drukte op locaties die wel toegankelijk zijn.
- Een deel van de bevolking zal in de vakantieperiode haar vertier elders, in het buitenland gaan zoeken. Gebeurt nu al in de grensstreek.
- Bij gebrek aan alternatieven zullen bijeenkomsten die nu nog gecontroleerd plaatsvinden in mindere mate maar wel op semi illegale wijze alsnog blijven plaatsvinden in een ongecontroleerde omgeving.
- Illegale feesten zullen veelvuldig gaan plaatsvinden.

Effecten wegens gepaard gaand maatschappelijk ongenoegen

- In het huidige tijdsgewricht zal er onverminderd sprake zijn van een negatief sentiment.
- Indien maatregelen op korte termijn moeten worden getroffen, dan wordt sterk geadviseerd om dit na het weekend te effectueren. De ervaring leert dat ingang van een lockdown in het weekeinde tot ongeregelde heden kunnen leiden. Over het weekeinde heen tillen van de winkelsluiting zal zorgen voor een zachtere landing en dempende werking op sociaal maatschappelijk.
- Hoewel slechts een gering deel van de samenleving daadwerkelijk betrokken is bij uitingen van maatschappelijk ongenoegen, is dat aandeel wel groot genoeg om een verstoring te creëren.
- De ervaring leert dat manifestaties, demonstraties en illegale acties nagenoeg altijd "buiten school en werktijden" plaatsvinden en in het verleden als "uitje" beschouwd zijn (het bekende koffiedrinken). Die context zorgt voor een potentieel groot volume en vermenging van doelgroepen, met als risico dat extremistische anti-overheid sentimenten de meer gematigde doelgroep gaan overstemmen.

Inzet politie en handhaving

- De politie-inzet op coronamaatregelen richt zich primair op de strafbepalingen. Sluiting van sectoren valt daar niet onder, het houden van de 1,5m afstand en illegale groepsvorming wel.
- Desalniettemin zal het lokale bestuur behalve aan haar eigen handhavers, ook op de politie een beroep doen om toezicht te houden op het naleven van de lockdown.
- Het is vrijwel onmogelijk dat bij massale non-compliance (bijvoorbeeld tijdens demonstraties) naleving via handhaving afgedwongen kan worden. De politie zal veel te maken gaan krijgen met meldingen van illegale feesten. In het recente verleden is geconstateerd dat organisatoren zich hierop voorbereiden waardoor bij feitelijk ingrijpen méér dan voorheen capaciteit ingezet moet worden, waardoor er in totaal minder feesten beëindigd kunnen worden.
- Naast illegale feesten is bekend dat er internetplatforms zijn waarop men huisfeesten kan aanmelden organiseren. Hier valt op basis van coronamaatregelen niets tegen te doen. Wel kan opgetreden worden bij geluidsoverlast of ander overlast gevend gedrag maar dan moet daar wel sprake van zijn.
- In de periode rondom kerst en oud & nieuw is politiecapaciteit altijd al verminderd beschikbaar. Enerzijds omdat verlof en overuren opgenomen moeten worden, anderzijds omdat diensten "gespaard" worden voor piekmomenten op oudjaarsdag.

Advies op mogelijke specifieke maatregelen

- Alcoholverbod: Het is niet nodig om dit afzonderlijk in te stellen.
- Algemeen groepsverbod: De handhaving zal minimaal zijn, precedentwerking - waarbij men zich niet aan de maatregel houdt - is daarmee maximaal.
- Avondklok: Bij medische noodzaak is vanuit handhavingsperspectief de avondklok het minst bewerkelijke en meest efficiënt in te zetten middel gebleken. Hierbij dient in ogenschouw genomen te worden dat het zeker geen doel op zich is maar een middel, waarbij de focus ligt op het voorkomen dat mensen elkaar in een ongecontroleerde setting opzoeken. Draagvlak rond de feestdagen zal minimaal zijn en handhavingscapaciteit beperkt.
- Afstandsnorm: Deze bestaat al. Handhaving is minimaal mogelijk (alleen bij excessen). Mondkapjesplicht: Deze bestaat al en hierop wordt nauwelijks gehandhaafd. Niet vanwege capaciteitstekort maar omdat er geen aanleiding toe is. Het is een zeer zichtbare, onafgebroken maatregel waarbij sociale en daarmee morele overwegingen tot naleving tot grote compliance leiden.
- Strafbaarstelling CTB voor gebruiker / 3, 2 of 1G: Alleen zinvol bij een beperkte lockdown of openstelling. Het niet - of onjuist gebruiken van een CTB wordt daarmee laagdrempelig aan te pakken.
- Gebiedsgebod (binnenlands reisverbod): Dit is niet te handhaven. Daar zijn de geografische omstandigheden en bedieningsgebieden van de bevolking te nauw voor met elkaar verbonden. Anders dan in omringende landen waar dit op beperkte schaal wel mogelijk kan zijn.
- Advies huisbezoek: Hier is geen handhaving op mogelijk maar daarmee is niet uitgesloten dat het een effectieve maatregel is.
- Sluiting sectoren: Overwogen kan worden om sectoren te sluiten die een oncontroleerbare setting creëren, zoals niet essentiële detailhandel, markten etc. Vanuit handhavingsperspectief maar ook vanuit sociaal - maatschappelijke overwegingen en de gevolgen daarvan in het publieke domein, lijkt het verstandig om sectoren waarbij wel sprake is van goede beheersing van de maatregelen, zoals bij sport en de geplaceerde cultuursector, deze langer open te houden.

Conclusie

- Er is geen extra politiecapaciteit beschikbaar om gericht in te zetten op strikte handhaving van de lockdown en daaraan gekoppelde coronamaatregelen.
- Eventuele handhaving zal onderdeel uitmaken van het reguliere takenpakket maar gedéprioriteerd zijn aan noodhulp, high-impact crime en overige niet uitstelbare politiezorg.
- De sociaal maatschappelijke omstandigheden en ziekteverzuim door Covid leiden tot een situatie die ervoor zorgen dat meer politie-inzet onmogelijk is.
- Er is noodzaak tot onmiddellijk beschikbaar stellen van de booster voor operationeel politiepersoneel
- Er wordt dringend geadviseerd om de inwerkingtreding na het weekend te laten plaatsvinden.

Bron: Nationale Politie,
OM en Boa's (rijk)

Dep. Vertrouwelijk

Hoofdpijnen Uitvoeringstoets: Uitvoering en Handhaving Lokaal

Algemene overwegingen mogelijke verzwaringen maatregelenpakket

- De VNG onderstreept het belang van duidelijke communicatie over de noodzaak van maatregelen in het licht van onvoldoende bescherming van vaccinaties en de CTB- plicht en de verwachte piek in ziekenhuisopnames als gevolg van de Omikron-variant.
- De VNG stelt voor om maatregelen in combinatie met een enorme impuls van de boostercampagne zo kort mogelijk te laten duren. Denk ook nu alvast na over vaccinatiecampagnes onder jonge kinderen en een volgende boostercampagne later in het jaar.
- De impact van verdergaande maatregelen is hoog en het draagvlak laag. Houd rekening met de gevolgen voor kwetsbare groepen en sectoren. Het bieden van een helder perspectief is noodzakelijk. Zorg ook voor duidelijkheid over de bijbehorende steunmaatregelen zodra nieuwe maatregelen afgekondigd worden.
- Tot slot vraagt de VNG nadrukkelijk aandacht voor de benodigde voorbereidingstijd voor het implementeren van extra maatregelen. Gemeenten hebben minimaal drie dagen nodig om zich voor te bereiden op een zwaarder maatregelenpakket.

Overwegingen mogelijke verzwaringen maatregelenpakket ten aanzien van de handhaving

- Het is belangrijk dat er gedeeld eigenaarschap ontstaat zowel in het naleven, controleren, als handhaven van de maatregelen. De VNG vraagt hier aandacht voor in de communicatie.
- Er vindt door het huidige maatregelenpakket een verschuiving plaats van activiteiten buitenshuis naar binnenshuis. Tegelijkertijd worden de thuisadviezen minder nageleefd. Daar kan door boa's niet gehandhaafd worden.
- De grenzen aan toezicht en handhaving zijn bereikt. Er is geen extra capaciteit om te handhaven. Houd de maatregelen voor de handhaving daarom eenduidig.
- Zwaardere maatregelen kunnen meer weerstand en grootschalige onvrede veroorzaken. Dit geeft extra druk en taakbelasting op de openbare orde en veiligheid. Vanuit dat oogpunt maakt de VNG zich ook zorgen over de handhaving in de onrustige periode rond kerst en oud & nieuw.

Dep. Vertrouwelijk

Hoofdpijnen Uitvoeringstoets: Juridisch (VR)

Algemene overwegingen

- De VR's vragen aandacht voor het moment van de inwerkingtreding van de maatregelen.
- De VR's vragen aandacht voor naleving en draagvlak. Zij stellen dat met handhaving alleen je de naleving niet gaat bewerkstelligen. Dit vraagt communicatie, overtuiging, afspraken met branches en steunmaatregelen voor getroffen sectoren.
- Voor wat betreft heldere en uitlegbare regels verzoeken de VR's om aan te sluiten bij maatregelen die mensen al kennen, daardoor herkennen en dus snappen. Ook steunmaatregelen helpen in draagvlak.
- De VR's benadrukken dat voor wat betreft toezicht en handhaving er minder beschikbare capaciteit is, onder andere vanwege verlofdagen i.v.m. feestdagen.
- Vanuit oogpunt van openbare orde en veiligheid geven de VR's aan dat de maatregelen weerstand (demonstraties) en sentimenten (agressie door CTB) kunnen oproepen. Verzoek vanuit de VR's is om hier in de communicatie rekening mee te houden. Ook met polarisatie en uitsluiting, met name onder jeugdigen. Volgens de VR's is het daarbij ook het bieden van perspectief noodzakelijk.

Overwegingen ten aanzien van mogelijke verzwaringen

- De VR's vragen aandacht voor de feestdagen:
 - Kerstdrukke: inkrimpen van tijden leidt tot een concentratie en meer drukte. Maak een lijn voor kerstactiviteiten helder: kerstoptocht, kerstmis, kerstmarkten? Mogen deze doorgaan? Betreft veelal doorstroom. En zijn al vergund en opgestart.
- Bij een eventuele keuze tussen vermaak versus essentieel stellen zij dat sluiting van vermaak/leisure en evenementensector lijkt het meest voor de hand ligt te liggen. Zeker in de kerstvakantie trekken mensen erop uit. Denk aan pret- en attractieparken etc. Overweeg onderscheid tussen binnen en buiten.
- In het geval van eerdere sluitingstijden verzoeken zij de tijden voor alle sectoren gelijk te trekken. De VR's adviseren de regels voor afbakening, afhaal, essentieel/niet essentieel gelijk te houden omdat men er net aan gewend is.
- De VR vraagt bij sluiting aandacht te hebben voor publieke plaatsen waar activiteiten doorgang moeten vinden als: buurthuizen, verkiezingen, overheidsdienstverlening, rechtbanken, participatiebijeekkomsten, ledenvergaderingen etc.
- Indien ook sluiting sportsector wordt overwogen, kijk dan of buitensport wel doorgang kan vinden. In ieder geval voor de jeugd tot bijvoorbeeld 25. En kijk of voor volwassenen les in groepen van 2 of 4 mag worden gegeven. Ook in verband met inzet op gezonde leefstijl en om verdere overlast tegen te gaan.
- Sluiting niet-essentiële winkels hebben veel impact in decembermaand. Met de komende feestdagen is een grote behoefte om inkoop te doen. Maak helder of click&collect, winkelen op afspraak mag. Als alternatief voor sluiting wijst VR op een maximum aantal personen per m2 (bv. werken met winkelmandjes).
- Bij sluiting van de horeca verzoekt de VR op te nemen dat er een sober afhaalpunt is toegestaan.
- In het geval van sluiting van onderwijs verzoekt de VR noodopvang te regelen (iig voor de zorg en essentiële beroepen). Daarnaast vraagt de VR aandacht hoe om te gaan met examens en tentamens. Mogen theaters/grote zalen open voor examens? Ook vraagt de VR duidelijkheid te bieden of huiswerkbegeleiding is toegestaan, hoe omgaan met zondagschool, les in religie?
- Voor wat betreft kunst en cultuur verzoekt de VR vanwege gezondheid en om mensen een uitlaatklep te bieden cultuurbeoefening wel mogelijk te maken.
- Het thuisbezoekadvies nu aanscherpen zal veel weerstand oproepen. Liever aansturen op testen voordat je

op bezoek gaat.

- De VR's adviseren te zorgen dat initiatieven voor kwetsbaren, probleemjeugd (mede uit oogpunt bescherming openbare orde en veiligheid) doorgang kunnen vinden ook 's avonds en 's nachts. De VR's vragen ook aandacht voor andere kwetsbare groepen zoals dak- en thuislozen (mede gelet op weersomstandigheden) psychisch kwetsbaren in december maand.

Dep. Vertrouwelijk

Hoofdpijnen Uitvoeringstoets: Inspecties (ISZW en ILT)

ISZW

- Vanuit de Inspectie SZW wordt verwacht dat de nieuwe maatregelen qua uitvoering weinig uitvoeringsproblemen zullen geven in juridische zin.
- Men kan terugrijpen op eerdere handelingskaders in tijden met vergelijkbare maatregelen.

Aandachtspunten:

- Als het verzwaring van dezelfde maatregelen betreft, heeft dit voor onze uitvoering vergelijkbare consequenties als eerder geuit, o.a. mogelijk ook meer beperkingen voor de fysieke uitoefening van inspectiebezoeken. Dus met name m.b.t. de gezondheidsrisico's van onze inspecteurs te veld.
- Ook zal er in de maatschappij, en zeker bij sectoren die extra getroffen worden, uitingen van onbegrip komen – mogelijk met meer agressie jegens onze toezichthouders.
- Extra aandacht voor begrijpelijke en consistente uitleg bij het maatregelenpakket is van groot belang. Voor uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid is belangrijk: keep it simple.
- Niet te veel verschillende regimes, wijzigingen, differentiatie, etc. Duidelijkheid en aansluiten bij de normale structuren/werkwijzen.

ILT

- Inreisverboden (vliegverboden) waarbij veel uitzonderingscategorieën worden opgenomen, zijn lastig te handhaven. We hebben eerder uitvoeringsproblemen ervaren bij humanitaire gronden -hoewel begrijpelijk dat deze worden opgenomen- is het controleren ervan gecompliceerd.
- Wanneer (praktijk) opleidingen en examens van beroepsgroepen stilleggen, alsook medische keuringen, dan ontstaat er een probleem bij het verstrekken van bv. rij/vaarbewijzen en veiligheidscertificaten; ook wanneer deze verlopen zijn en verlengd moeten worden. De ILT houdt vanuit de veiligheid toezicht op de transportsector (luchtvaart, scheepvaart, wegtransport, rail)

Bron: ISZW, ILT

Hooflijnen Uitvoeringstoets: Gedrag (I)

Draagvlak & vertrouwen

- Belangrijkste resultaten uit een representatief onderzoek burgers:
 - Strategie: Bij grote dreiging hebben burgers voorkeur voor tijdig met evident effectieve maatregelen ingrijpen
 - Belangrijkste indicatoren keuzes: Ziekenhuis en IC opnames en bij extreme ingrepen ook overlijdens
 - Maatregelen: hygiëne en algemene sociale beperkingen liever dan striktere & avondklok en laatst school en horeca
 - Neveneffecten: houd direct rekening met negatieve effecten, met name die specifieke groep onevenredig treft
 - Groepen: Er zijn groepen die bijna altijd voor meer maatregelen of tegen alle maatregelen zijn
- Implicaties:
 - Je ondersteunt vertrouwen, draagvlak en naleving indien rekening wordt gehouden met voorkeuren burgers bij beleid en/of toelichting (bijv. persco) dat dit überhaupt is onderzocht en hoe voorkeuren zijn meegewogen
- Beleid:
 - Bij grote dreiging die zorg overbelast of naar verwachting overbelast, is voorkeur tijdig en effectief ingrijpen
- Communicatie: leg uit:
 - Dat breed onder burgers is gekeken wat voorkeuren zijn en hoe die zijn meegewogen (bijv. 'komen overeen met OMT')
 - Wat de acute dreiging is met (verwachte) impact opnames, IC, overlijden (verbaal, visueel)
 - Hoe evident effectief (a) het voorgedragde pakket en (b) (booster)vaccineren is om dreiging het hoofd te bieden
 - Welke negatieve effecten verwacht worden en hoe daar rekening mee wordt gehouden (kabinet, naar elkaar omkijken)
 - 'zorg niet overbelasten, overlijden beperken, reguliere zorg doorgang, en scholen zsm na vakantie open.

Ondersteunen van naleving

- Biedt mensen hoop en perspectief in communicatie:
 - We hebben met elkaar eerder de viruscirculatie omlaag gekregen toen nog zonder de hulp van vaccins.
 - Nu grote uitdaging omdat deze variant zo enorm besmettelijk is, maar we weten wat werkt. Samen onze schouders eronder zetten en maatregelen naleven van maatregelen/ adviezen. De booster is de extra motor die ons gaat helpen.
 - Als deze acute dreiging voorbij is, wordt samen met virologen, economen, gedragsexperts, burgers en organisaties gekeken hoe we Nederland in gaan richten om te leren leven met dit virus.
 - Erken en biedt ruimte voor delen van onvrede/frustratie.

- Maak naleving en vaccineren zo makkelijk mogelijk door grootschalig gratis zelf testen beschikbaar te maken, GGD test en vaccinatie locaties zeer toegankelijk te houden (vrije inloop, breed beschikbaar), duidelijke en concrete gedragsadviezen, beperken van drukte en bezoekersaantallen op risico locaties, financiële ondersteuning voor quarantaine en isolatie.

Bezoek thuis

Huidige regel is 4 personen per dag, indien inperking wordt overwogen, overweeg uitzondering voor kerst en jaarwisseling – met oog op welbevinden.

Zelftesten

- Aanwezigheid van zelftesten in huis bevordert het gebruik ervan.
- Laagdrempelig en gemakkelijk beschikbaar maken via bijv. de essentiële detailhandel, huis-aan-huis verspreiding etc.
- Uitleg over gebruik van zelftesten toegankelijker maken voor laaggeletterden, voor mensen die de Nederlandse taal niet als moeder taal hebben en voor mensen met lagere gezondheidsvaardigheden. Denk hierbij aan:
 - Gebruik van pictogrammen en toelichting in een veelvoud aan talen. Beschikbaar op alle locaties waar de zelftesten af te halen / te koop zijn.
 - Mogelijkheid bieden om te kijken hoe iemand zelf een zelftest uitvoert dan wel begeleiding bieden als mensen nog niet eerder een zelftest hebben uitgevoerd, zodat mensen dit daarna zelfstandig thuis kunnen uitvoeren.
- Bij positieve zelftest direct in isolatie, wel melden (#hoedan) maar niet meer naar GGD ter confirmatie
- Website inrichten voor melding positieve zelftest met zowel helder advies over isolatie/quarantaine plus mogelijkheid tot invullen BCO-vragen

Naleving quarantaine & isolatie bevorderen (ter voorkomen verspreiding virus)

- Heldere uitleg wie wat waar wanneer (en opschonen oude instructies), maak de adviezen mbt quarantaine en isolatie zo eenvoudig en begrijpelijk mogelijk.
- Ontwikkel een beslisboom zodat mensen snel bij de juiste informatie kunnen komen die passend is bij hun situatie als vereenvoudiging van de quarantaine / isolatie regels niet aan de orde is
- Heb oog voor impact op mentaal welbevinden en eenzaamheid tijdens quarantaine/ isolatie
- Biedt praktische tips voor fysiek, sociale en mentale gezondheid tijdens Q&I #hoedanwel
- Biedt ondersteuning voor boodschappen en uitlaten / verzorging van eventuele huisdieren

Vellig open blijven betekent van (essentiële) detailhandel betekent

- Ruimere openingstijden – spreiding bezoekers; indien dit niet mogelijk is, kijk dan naar andere opties op drukte te mijden zodat afstand houden beter mogelijk is zoals maximering van aantal bezoekers per tijdslot
- Mondkampjes, hand hygiëne bij ingang en looproutes
- Verplicht ventileren

Bron: RIVM Corona Gedragseenheid

Dep. Vertrouwelijk

Hoofdpijnen Uitvoeringstoets: Gedrag (II)

Onderwijs

- Met oog op zoveel mogelijk beperken van schade op welbevinden en sociaal-emotionele ontwikkeling van jongeren en jong-volwassenen heeft open houden van VO, MBO en hoger onderwijs de voorkeur. Als dit vanuit virologisch/epidemiologisch perspectief niet mogelijk is dan kan langs onderstaande lijn opgeschaald worden in overleg:
 - Elke omschakeling vergt enige voorbereidingstijd (2 werkdagen). Houdt er hierbij wel rekening mee dat ook onderwijzend personeel al een intensieve tijd achter de rug heeft met lesuitval en (delen van) klassen in quarantaine.
 - Intensivering basisregels – ventileren, looproutes, handgel etc. I onderwijs heeft hier protocollen voor
 - Half open, met focus op rijke schooldag: aanbieden van activiteiten met focus op welbevinden en sociaal emotionele ontwikkeling. Halve groepen waardoor afstand houden nog beter mogelijk is.
 - Volledig online - met opvangmogelijkheden voor kwetsbare kinderen op school, zodat kinderen / jongeren die uit beeld dreigen te vallen verbinding houden.
 - Met oog op belastbaarheid onderwijspersoneel – indien zwaarste scenario (3) nodig is, geef onderwijsorganisaties de ruimte om deze week voorafgaand aan Kerst vrij te geven ipv online.
 - Zo mogelijk geef nu al aan met welke scenario's scholen / onderwijsorganisaties na de kerstperiode rekening moeten houden, zodat zij zich komende week daar al op kunnen voorbereiden.

Sport & recreatie

- Sport en recreatie zijn belangrijk voor het algemene welbevinden en dragen tevens bij aan de sociaal emotionele ontwikkeling van kinderen, jongeren en jong-volwassenen. Bij sluiten van ontmoetingsmogelijkheden is het daarom aan te raden om te expliciteren wat wel #hoedanwel

Aanbevelingen voor communicatie

- Leg de volgende vier punten helder uit:
 - Wat is de dreiging is.
 - Waarom het nodig is om met de huidige dalende cijfers toch nu in te grijpen
 - Waarom zijn de maatregelen die genomen worden effectief
 - Hoe wij zoveel mogelijk de negatieve effecten van die maatregelen beperken.
- Op welke beleidsmaatregelen branches/ organisaties zich mogelijk moeten voorbereiden.
- Leg helder uit wat de geldende adviezen mbt quarantaine en isolatie zijn (wie, wat, waar, wanneer; ook via begrijpelijke en toegankelijke visualisaties/ filmpjes).
- Informeer en ondersteun moeilijk bereikbare groepen over vaccineren, booster, maatregelenpakket en zelftesten via bestaande structuren waar deze groepen mee bekend zijn zoals de voedselbank, schuldhulpverlening, wijkcentra, bibliotheken, inburgeringscursus ect.

Recente resultaten trendonderzoek (7-13 december)

- Maatregelen die zijn afgeschaft en weer opnieuw worden ingevoerd, komen qua naleving niet snel weer terug op oude niveau.
- Sociale activiteit en mobiliteit ligt bij alle leeftijdsgroepen behoorlijk boven die van bijv februari/maart.
- Beperkte verandering in bezoeken van school/werk, flinke verandering in bezoek horeca en cultuursector.
- Testen, thuisblijven en hygiëne-naleving hoger bij jongere leeftijdsgroepen en positieve trends.
- Sociaal beperkende maatregelen lagere naleving bij jongere leeftijdsgroepen. Die hebben deels minder keuzevrijheid (ivm school, werk, kleine behuizing) en deels lijkt het keuze (feestjes etc).

Geraadpleegde bronnen oa

Eerder opgeleverde [gedragsreflecties](#) RIVM Corona Gedragsunit
[Preferentie studie](#) – zomer 2021
 Metingen 3-wekelijks [trendonderzoek](#) naar naleving en draagvlak
 Metingen 6-wekelijks [vragenlijstonderzoek](#) naar gedrag, vertrouwen en welbevinden
 OCW – Nationaal programma Onderwijs. Eerste voortgangsrapportage

Dep. Vertrouwelijk

Hoofdpijnen Uitvoeringstoets: NKC

Kernpunten

- Een groot deel van de samenleving zal (op basis van de afnemende besmettingscijfers) verrast zijn over het moment van de verzwaring. Maar de zorgen over omikron nemen wel toe. Een begrijpelijke uitleg van het OMT is cruciaal.
- De verzwaring wordt een week voor kerst genomen, erken dat het met minder mensen vieren een teleurstelling is en geef daarnaast ook handelingsperspectief hoe dit op een verantwoorde manier te vieren.
- De klap voor de horeca en de detailhandel zal heel groot zijn.
- Binnen Europa heeft Nederland met dit pakket de zwaarste beperkende maatregelen, dit moet goed worden uitgelegd.

Algemeen

- De hoge besmettingscijfers, de hoge bezetting van de ziekenhuizen en de dreigende code zwart in de zorg hebben er toe geleid dat het **besef van urgentie** in de samenleving weer volop aanwezig is. Mensen vragen zich af of het genoeg is. **Het draagvlak voor het beleid van de overheid is laag, het draagvlak voor maatregelen hoog.**
- De samenleving lijkt het vertrouwen in de aanpak te zijn verloren. De herijking van het langetermijnbeleid kan een antwoord zijn daarop om het vertrouwen weer terug te winnen. Kondig aan dat er gewerkt wordt aan een lange termijnperspectief, maar voorkom dat de indruk van nieuwe beloftes wordt gewekt.
- De samenleving maakt zich steeds meer zorgen over omikron. Maar het moment van deze besluitvorming komt echter als een verrassing. Ook omdat de besmettingcijfers en de ziekenhuisbezetting aan het dalen zijn. Dit heeft uitleg nodig.
- Internationaal hebben we nu al een relatief zwaar pakket maatregelen. Nederland zal in Europa als eerste een lockdown afkondigen. Ook dit heeft uitleg nodig.
- Aanscherpingen in de week voor kerst is een **harde boodschap**. Voor alle mensen die graag weer kerst en de jaarwisseling hadden willen vieren op de wijze waarop ze dat gewend zijn. Ook voor veel sectoren als sport, cultuur en de horeca is dit een keihard gelag. De decembermaand is voor veel sectoren (zoals horecagelegenheden) een belangrijke maand. Om de naleving van de maatregelen op deze dagen op het goede niveau te houden is het noodzakelijk om in de persconferentie **erkenning** te geven hoe zwaar dat is, maar ook hoe nodig het is dat de regels worden nageleefd dat de naleving **effect** resorteert maar nog niet voldoende.

Aanscherping van het huidige pakket

- Beperkingen hebben effect tijdens de feestdagen. Veel plannen zijn al gemaakt, gasten zijn uitgenodigd. Voor draagvlak van de maatregelen helpt het als bij de feestdagen het thuisbezoekadvies op 4 blijft. Met extra aandacht hoe de feestdagen verantwoord te vieren.
- Als buitenlandse reizen worden ontraden, dan heeft dat effect op tal van mensen die tijdens de kerstvakantie op reis willen. Mocht deze maatregel worden genomen, dan moet daar extra aandacht komen voor mensen met vakantieplannen in de kerstvakantie.
- Sluiting sectoren: Voor horeca en detailhandel zijn het belangrijke weken. Dit is voor hen een harde

klap. Erkenning hiervan helpt voor draagvlak.

- Voorkom zoveel mogelijk uitzonderingen, dat maakt uitleg lastig en naleving ook.
- Voorkom ingewikkelde regels voor eventuele opening van bv de detailhandel, hoe ingewikkelder hoe lastiger om na te leven.
- Het sluiten van sportlocaties zal veel kritiek krijgen, ivm de noodzaak om te bewegen en als afleiding voor veel mensen. Benoem wat nog wel kan.
- Eventuele sluiting van onderwijssectoren: hiervan is steeds gezegd dat dit alleen in laatste instantie gedaan wordt. Benoem goed waarom dat dan nu is.

Opiniebeeld (peiling 2-5 december en 22-24 november (testen))

- Zorgen over het coronavirus nemen weer toe. Het aandeel mensen dat (heel erg) bezorgd is, neemt ten opzichte van oktober toe van één op de drie naar de helft van de mensen. Men maakt zich vaker zorgen over de druk op de zorg en agressie door de coronamaatregelen. Daarnaast zijn er zorgen over de duur van de coronacrisis. 'Gevaccineerd zijn' wordt minder vaak genoemd als reden om geen zorgen te hebben. Meer mensen schatten de kans dat zij met het coronavirus besmet raken (zeer) groot in, terwijl minder mensen het risico (zeer) klein inschatten.
- Op 30 november heeft het EenVandaag-opiniepanel gepeild dat ongeveer de helft van de respondenten vond dat er te weinig maatregelen gelden. Zo'n 16% wil minder maatregelen en 9% zelfs helemaal geen maatregelen. 16% van de respondenten vindt de huidige maatregelen passend. Een vergelijkbaar beeld komt naar voren uit de cohortstudie van de gedragsunit van het RIVM.
- De helft van de mensen volgt de maatregelen om de druk op de zorg te verminderen. Men geeft ten opzichte van oktober vaker aan dat niet ziek willen worden en helpen om de druk op de zorg te verminderen redenen zijn om de maatregelen na te leven.
- De naleving van de gedragsregels blijft stabiel (ventileren, handen wassen) of neemt toe (dragen mondkapjes, 1,5 meter afstand houden) sinds oktober.
- Belang en intentie om je snel te laten testen bij klachten stijgen. Redenen om te testen nemen toe: Anderen niet ziek willen maken, het hebben van klachten en het willen van zekerheid zijn nog steeds de belangrijkste redenen om te testen. Deze redenen worden genoemd door iets meer dan de helft van de mensen en dat is vaker dan in oktober. Gevaccineerd zijn is voor minder mensen om niet te testen.
- Thuisblijven bij klachten wordt nog steeds gezien als het meest effectief om corona tegen te gaan (door acht op de tien mensen). Ook testen bij klachten, drukte vermijden, 1,5 meter afstand houden, handen wassen, thuiswerken en vaccineren zijn volgens driekwart (zeer) effectieve maatregelen. Het gebruik van de CoronaMelder-app wordt van alle maatregelen als het minst effectief gezien: vier op de tien vinden dit effectief.
- Bij de cohortstudie van de gedragsunit van het RIVM geeft bijna de helft van de deelnemers (46%) aan dat ze het zat zijn om over het coronavirus te horen, het hoogste percentage sinds we dit voor het eerst hebben gemeten in mei 2021. Ook is er een toename in het percentage deelnemers dat aangeeft zich gestrest te voelen doordat ze proberen alle maatregelen na te leven (18%). Respondenten geven aan dat men door de vele aanpassingen aan het maatregelpakket door de tijd heen de draad kwijtraakt.

Bron NKC

Dep. Vertrouwelijk

Omgevingstoets buitenland

Maatregelen	NL	BEL	DUI	FRA	VK	DK
Beeld 14 daagse incidentie (ECDC data, 14 daagse incidentie over wk 48+49)	1615/100.000 Cijfer 17 dec: 1410	1769 /100.000 Cijfer 15 dec: 1664	869/100.000 Cijfer 15 dec: 824	933/ 100.000 Cijfer 15 dec: 998	988/100.000 Cijfer 15 dec: 1080	1206/100.000 Cijfer 15 dec: 1492
Vaccinatiegraad (18+)	85,8 %	87,7 %	83,3%	83,5%	81,5% (12+)	96,2%
Onderwijs	Dringend advies zelftesten, mondkapjesplicht bij verplaatsing, max groepsgrootte per zelfstandige ruimte 75 personen Sluiting PO en BSO 20-24 dec	Kleuter en lageronderwijs vervroegde kerstvakantie per 20 december. Middelbaar onderwijs in hybride vorm. Verplichte CO2-meters in elke klas, klassen sluiten vanaf twee besmette gevallen, een verbod op alle buitenschoolse activiteiten en de aanbeveling aan de ouders om hun kinderen regelmatig te (zelf)testen.	Open; mondkapje verplicht	Mondkapjes op basisscholen voor kinderen vanaf 6 jaar zowel binnen als buiten verplicht. Geen automatische sluiting klas meer na covid geval: systematisch testen klas, enkel negatief geteste leerlingen mogen lessen blijven volgen in de klas. Sluiting klas indien 3 positieve gevallen	Mondkapjesplicht in gangen en kantine	Vanaf 15 december scholen (inclusief BSO) gesloten tot 4 januari.
Winkels & Horeca	Algemene sluitingstijd van 17:00-05:00	Horeca sluit om 23.00 uur. Evenementen vanaf 4000 personen verboden. Culturele evenementen kunnen nog doorgaan, maar met max. 200 personen en te volgen veiligheidsprotocollen (zittend, mondmasker, coronapas)	Bij binnenevenementen mag 30 tot 50% van de capaciteit worden gebruikt tot een maximum van in totaal 5.000 toeschouwers. Bij 350 nieuwe besmettingen per 100.000 inwoners in zeven dagen bedraagt, worden binnenruimtes van clubs en discotheken gesloten	Discotheken 4 weken gesloten vanaf 10/12.	Vanaf 15 december invoering covid passports in nachtclubs en massa evenementen (dubbel gevaccineerd of lateral flow test).	Horeca gesloten om 00.00. Nachthoreca dicht. Maximaal 50 personen in binnenruimte.
Mondkapje	Mondkapjesplicht is geïntroduceerd op 12 november.	Mondkapjesplicht geïntroduceerd per 6 december (vanaf 6 jaar)	Verplicht in afgesloten openbare ruimtes.	Mondkapjes overal verplicht binnen, ook waar sanitaire pas gecontroleerd	mondkapjes sinds 30/11 weer verplicht in het OV en winkels, maar niet in restaurants en pubs;	Verplicht in het openbaar vervoer, winkels en openbare gelegenheden
Quarantaineplicht	De quarantaineplicht (voor niet gevaccineerden) bij het inreizen vanuit zeer hoogrisicogebied en uitzonderlijk hoogrisicogebied.	geen quarantaineplicht als men over een DCC of ander vaccinatiecertificaat beschikt..	Overtreding wordt bestraft, lijkt sprake van lokale verschillen m.b.t. handhaving en hoogte van de boete.	Overtreding wordt bestraft met een vast boete van €1000 (die kan worden verhoogd naar €1300).	Iedereen (gevaccineerd of niet) verplicht om 10 dagen in quarantaine te gaan indien in contact geweest met iemand die besmet is met omicron variant.	Alleen voor personen zonder DCC
1,5^e meter	Verplicht	aanbevolen, maar is niet meer van toepassing als er gebruik wordt gemaakt van een coronapas.	Abstandsgebot (= streng verzoek)	Er is op dit moment nog geen sprake van het loslaten van de 2 meter maatregel.	Vervallen per 19 juli.	Aanbevolen
Coronatoegangsbewijzen	Brede inzet CTB vanaf 13 jaar	Federale verschillen; onder andere inzet voor evenementen, fitnesscentra, horeca activiteiten en toegang tot zorginstellingen.	Sinds 24-11 geldt: 3G op de werkvloer en in het OV. 2G wordt uitgebreid naar detailhandel Er zijn hoge boetes (max. € 25.000). Vanaf 23/8 verplicht alleen 2G / 2G+ toegang tot zorginstellingen, horeca, evenementen	CTB's zijn sinds 9 augustus een aanvulling op de basismaatregelen	Vanaf 15 december invoering covid passports in nachtclubs en massa evenementen (dubbel gevaccineerd of lateral flow test).	Herinstructie per 12 nov in horeca, culturele instellingen, etc